

doteraz sa v nich nepotvrdila vyššia koncentrácia kaolinitu. Prvé prejavy primárnej kaolinizácie v jadrovom pohorí Ziar indikujú sekundárne kaolíny charakteru kaolinitových pieskov, ktoré vystupujú na viacerých lokalitách pri obciach Rudno a Budiš na severovýchodnom okraji pohoria. Zaraďujú sa do staršieho cyklu martinských vrstiev Turčianskej kotliny a v ílovej frakcii je dominantne zastúpený kaolinit. V ich bezprostrednej blízkosti sa v plytkých vrtoch do hĺbky 30 m overili granitické piesky a štrky, ktoré predstavujú zvetraninový, prevažne eluviálny plášť vyvinutý na granitoïdoch Žiaru. Mineralogické štúdium ílovej frakcie (asociácia illit + kaolinit ± montmorillonit) potvrdilo, že sa jedná o reliktný kaolínový kôry zvetrávaní zistený prvýkrát na granitoïdoch jadrového pohoria v Západných Karpatoch.

A. Nagy: Metodika paleogeografického výskumu v sedimentárnych panvách

Pri zostavovaní paleogeografických máp možno využiť štatistické spracovanie údajov z povrchového výskumu a z vrto, a to o litologickej náplni, o špecifických sedimentologických rysoch a fosiliách. Údaje sa zaznamenávajú do 4 typov tzv. údajových listov, ktoré pomocou korelačných mapiek poskytnú základné informácie na zhotovovanie faciálnych a paleogeografických máp.

J. Lexa: Paleogeografia severozápadnej časti stredoslovenských neovulkanitov

Po denudácii spodného miocénu v spodnom bádene v danej oblasti začína sedimentácia vo fluvialno-limnických podmienkach s lokálnou uhoľnou sedimentáciou. Sedimentačný priestor kopíruje subsidenčnú zónu smeru V — Z od Brezna po Bánovce nad Bebravou, v ktorej sa uchoval paleogén. Vo vyššom bádene vznikol kremnický a štiavnický stratovulkán a do sedimentačného priestoru bánovskej a Hornonitrianskej kotliny sa splavoval vulkanický materiál. Vo vrchnom bádene sa stratovulká-

ny denudovali, začal sa tvoriť kremnický graben. Prínos vulkanického materiálu do Hornonitrianskej kotliny ustal. Vznikli tam močiare (a v nich handlovské a novácke uhoľné sloje), neskôr ich vystriedalo jazero. Na konci bádenu a v ranom sarmate výrazne subsidoval kremnický graben (Turčianska a Žiarska kotlina) a štiavnická kaldera v sprívode rozsiahleho vulkanizmu. Sedimentácia v Hornonitrianskej kotline skončila prínosom karbonatického materiálu vodnými tokmi od SZ. V sarmate vznikli na okrajoch kremnického grabenu centrá nediferencovaných pyroxenických andezitov (stratovulkány Vtáčnik, Remata, Flochová), ktoré okrem iného zakryli i handlovské a novácke uhoľnosné vrstvy. V Žiarskej a Turčianskej kotline pokračovala subsidencia aj v panóne až pliocéne.

V. Konečný — J. Lexa — M. Kaličiak: Štruktúry a evolúcia neogénneho vulkanizmu stredného a východného Slovenska vo vzťahu k blokovej tektonike

Intenzívna bloková tektonika predneogénneho podložia na vnútornej strane karpatského oblúka podmienila vznik hrastovo-prepadlinových systémov. V oblasti stredného a východného Slovenska túto tektoniku sprevádzal andezitový, menej aj ryolitový vulkanizmus. Blokovaná tektonika zohrala rozhodujúcu úlohu pri lokalizácii erupčných centier, vývoji vulkanotektonických štruktúr a intravulkanických bazénov. Pokrok v oblasti stratigrafie vulkanitov a paleovulkanologických rekonštrukciách dovolil analyzovať vzťahy medzi vývojom vulkanizmu a blokovou tektonikou. Z tejto analýzy vyplýva rad odlišných črt medzi vývojom stredoslovenských a východoslovenských vulkanitov, a to v časovom posune medzi vulkanickou aktivitou a blokovou tektonikou, v látkovom zložení, v sukcesii vulkanických produktov, ako aj v rozsahu vulkanických štruktúr a v rôznom stupni diferenciácie magmatických hmôt. Tieto rozdiely poukazujú zreteľne na odlišnosti hlbinných procesov, ktoré kontrolovali blokovú tektoniku, ako aj generáciu magmy.